

RESPONSABILITAT SOCIAL I NOUS REPTES DE FUTUR

Xavier Carbonell, coordinador acadèmic i professor a ESCI-UPF

Definició, enfocament i evolució

La responsabilitat social (RS) és un concepte que està en constant evolució, ja que va incorporant les expectatives que te la societat en aquest àmbit, les quals son canviants. Per aquest motiu, tractar de trobar una definició categòrica és una tasca difícil ja que només podem aspirar a donar resposta i a recollir la realitat actual i més immediata. Amb seguretat, si d'aquí un temps tornem a parlar sobre aquest concepte molt probablement hagi canviat la seva percepció i, en conseqüència, la seves possibles definicions.

No es tracta aquí de donar una definició actual o proposar-ne una de nova però si de fer-ne una petita introducció i reflexió sobre la seva evolució. En aquest sentit, inicialment es parlava de l'RS com un concepte de caràcter voluntari que anava més enllà de la legislació aplicable en aspectes, fonamentalment, socials i mediambientals incorporant, posteriorment, la relació i el cobriment d'expectatives dels grups d'interès com el seu eix fonamental.

Darrerament, i a banda de recollir tots aquest aspectes comentats anteriorment, l'RS es planteja també com un enfoc estratègic i transversal dins d'una organització, abraçant totes les seves dimensions, tant interna com externa, així com els seus diferents àmbits i àrees de gestió des dels eixos fonamentals de l'RS: el bon govern i la gestió econòmica, els drets humans, els aspectes laborals, els aspectes mediambientals i els de relació amb la societat.

Voluntarietat

Però hem de fer esment en que aquest concepte de voluntarietat no comença on acaba la llei, sinó a on exigeix la societat. Tanmateix, hi han tota una sèrie de factors, a més de la pròpia voluntat i compromís de l'empresariat, que estant catalitzant de forma constant aquest enfoc en les organitzacions i que trenquen també aquesta idea de voluntarietat (pressió dels grups d'interès, evolució i una major exigència per part de la societat, transparència propiciada per internet i les xarxes, protecció de la marca i de la reputació, tendències del sector, gestió de riscos i accés al finançament, nova legislació i retiments de comptes, iniciatives internacionals, etc.).

Conseqüències d'una adequada política d'RS en una organització

Així mateix hem de tenir en compte també que una adequada gestió de l'RS té implicacions importants en el propi funcionament d'una entitat, ja que una política d'RS honesta i creïble fa que una organització, per diferents raons, sigui millor.

La primera és que tenim més habilitats, ja que si prenem decisions no només en funció del compte de pèrdues i guanys, sinó tenint en compte altres aspectes d'ètica o d'RS lligats, prenem millors decisions (hi ha moltes experiències que ho demostren). La segona és que tenim una millor relació amb els grups d'interès, tant interns com externs, i això es concreta internament amb una més alta competitivitat i externament en una millor percepció i reputació. En tercer lloc identifiquem millor els riscos en tots els àmbits esmentats i, conseqüentment, els gestionem molt millor.

Una anàlisi adequada

D'altra banda, avui en dia qualsevol persona o entitat interessada en una organització no pot només entendre una societat a partir de la situació històrica econòmica mostrada en els seus comptes anuals, sinó que li cal tota una sèrie d'informació addicional (relació amb treballadors, gestió amb termes d'RS de la cadena de subministrament i dels canals de distribució, gestió mediambiental, etc.), ja que, a banda d'entendre adequadament l'organització, no deixen de ser riscos que cal gestionar i també molt sovint necessari per atraure determinats tipus d'inversors i finançament amb un enfoc de bona governança, social i mediambiental (ESG en anglès).

Per aquest motiu, tota organització que per les seves característiques en tenia necessitat, a banda de presentar els comptes anuals amb caràcter obligatori, elaborava voluntàriament (actualment regulat l'Estat d'Informació no Financera), una memòria de sostenibilitat, seguint sovint un estàndard generalment acceptat, on es recollia tota aquesta informació addicional necessària ja que era la manera correcta d'entendre l'organització. També esmentar que, normalment, també acabava sent la carta de presentació de l'entitat unificant la informació financera amb la informació de caràcter no financer.

Nova legislació i noves tendències

Aquesta distància entre la voluntarietat i la legislació ha canviat radicalment en els darrers anys ja que, recollint aquestes expectatives i nous reptes i necessitats, s'han anat

legislant i regulant molts dels aspectes que abans es consideraven voluntaris com part de l'RS, de la mateixa manera que la definició s'ha anat actualitzant. D'una banda, com sabem, ja està en marxa des de fa un temps la directiva sobre informació no financera i diversitat, que aquest any amplia la seva aplicació a noves empreses així com l'esborrany, ja publicat, de l'actualització de l'esmentada directiva que inclou nous aspectes i requisits.

Cal tenir en compte que, en breu, té que publicar-se una nova directiva en matèria de *due diligence* sobre drets humans i medi ambient en les cadenes de producció que obligarà a establir protocols d'actuació en aquest àmbit, amb possibilitats de sancions si no es disposa dels referits protocols en el cas de produir-se possibles incidències. Cal tenir en compte també les més que probables futures regulacions i requisits per l'accés als nous models de finançament (fons *Next Generation* de la UE, etc.).

Noves realitats

Com podem comprovar aquesta franja entre la legislació i la voluntarietat cada cop més es va reduint i estrenyent més i, en poc temps, probablement veurem tots aquests àmbits gairebé completament regulats. Ens trobem davant d'uns nous escenaris que plantegen reptes i tendències que obren nous debats i espais com pot ser el de les empreses amb propòsit, molt lligat també al plantejament d'iniciatives com B Corp. Entitats i tendències que volen recollir també aquest enfoc de l'RS d'una forma més específica i concreta en els seus objectius d'actuació alineades amb aquestes noves realitats i que en el futur, en cas de regular-se, podran disposar d'avantatges concrets.